

July 1982

แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ ศุภต์กาฬจนากุล

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ศุภต์กาฬจนากุล, ประโยชน์ (1982) "แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," *Journal of Education Studies*: Vol. 11: Iss. 1, Article 16.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.11.1.16

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol11/iss1/16>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล

บทนำ

ตามลักษณะของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ถือว่างานหลักที่เป็นหัวใจของมหาวิทยาลัย คือ การสอนหรือการผลิตบัณฑิต อันเป็นภาระหน้าที่อันถูกต้อง ชอบธรรมอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องให้ความสนใจในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อจะได้ปรับปรุงและพัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ องค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนที่สำคัญ ก็คือ ตัวผู้เรียน ผู้สอนจะดำเนินการสอนได้ดีและมีประสิทธิภาพ หากได้รู้จักและเข้าใจลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้นมีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีอุปนิสัยในด้านารเรียนแตกต่างกัน จะเลือกเรียนสิ่งที่ไม่เหมือนกัน เรียนโดยวิธีการที่ต่างกัน เป็นต้นว่า นิสิตนักศึกษาบางคน อาจจะสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการอ่านและการค้นคว้าด้วยตนเอง อาศัยเพียงการแนะนำ จากอาจารย์เท่านั้น บางคนเรียนรู้ได้ดีจากการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ดังนั้นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียน

การสอน คือการทำความเข้าใจในลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียน ตลอดไปจนถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเข้าใจและเรียนรู้ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานอย่างไร รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างไร มีวิธีการศึกษาอย่างไร มีปัญหาในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้จัดการสอนให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้มากที่สุดด้วย การศึกษาแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่ง ในการดำเนินการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

๑. ศึกษาแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒. ศึกษาแบบการเรียนของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และสาขาวิชาที่แตกต่างกัน
๓. เปรียบเทียบความแตกต่างในเรื่องเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นปี และสาขาวิชาของนิสิตว่าจะมีผลต่อแบบการเรียนของนิสิตอย่างไรบ้าง
๔. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนทั้ง ๒ แบบ

ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ โดยสนใจศึกษาแบ่งกลุ่มคณะวิชาตามการแบ่งสาขาการวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นหลัก และประยุกต์ให้เหมาะสมกับการศึกษาแบบการเรียนของนิสิต ด้วยการแบ่งกลุ่มสาขาวิชาออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ คณะที่เป็นตัวแทนคือ คณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คณะที่เป็นตัวแทนคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะเภสัชศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ คณะที่เป็นตัวแทนคือ คือ คณะครุศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ คณะที่

เป็นตัวแทน คือ คณะอักษรศาสตร์และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้สุ่มตัวอย่างมาทั้งหมด ๖๗๗ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบวัดแบบ การเรียนของนิสิต (Student Learning Styles Questionnaire) ของ แอนโทนี กราส์ซา และ เซอร์วิล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman) ซึ่งใช้วัดแบบการเรียนของนิสิต ๖ แบบ คือ (๑) แบบอิสระ (Independent) (๒) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) (๓) แบบร่วมมือ (Collaborative) (๔) แบบพึ่งพา (Dependent) (๕) แบบแข่งขัน (Competitive) และ (๖) แบบมีส่วนร่วม (Participant) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุง และพัฒนาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบวัดแบบการเรียน แบ่งเป็น ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ตอนที่สอง เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก ทักษะต่อการเรียนโดยทั่วไป ข้อคำถาม เป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) เลือกเพียงคำตอบเดียว แบบการเรียนแต่ละแบบมีข้อคำถาม ๑๐ ข้อ สลับที่ปะปนกันโดยผู้ตอบไม่ทราบแบบการเรียนแต่ละแบบ สำหรับแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษา ๖ แบบ ตามการแบ่งของ กราส์ซา และไรช์แมน ซึ่งผู้วิจัยถือเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยนั้นมีลักษณะดังนี้คือ

๑. แบบอิสระ (Independent) ลักษณะผู้เรียนแบบนี้ ชอบที่จะคิด และทำงานหรือเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาตั้งใจศึกษาเรียนรู้เนื้อหาวิชาที่ตนเองรู้สึกที่สำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้อยู่ด้วยตัวเขาเอง

๒. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) นักศึกษาแบบนี้จะไม่สนใจการเรียนรู้เนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน (Traditional Classroom) ไม่มีส่วนร่วมกับนักศึกษาคนอื่น ๆ และอาจารย์ในห้องเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทักษะของผู้เรียนแบบนี้ต่อห้องเรียนว่าเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ

๓. แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนแบบนี้รู้สึกว่าเขาสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุดโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สถิติปัญญาและความสามารถซึ่งกันและกัน นักศึกษาหรือผู้เรียนแบบนี้ ร่วมมือกับอาจารย์และกลุ่มเพื่อน และชอบทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ เขาเห็นชั้นเรียนเป็นสถานที่สำหรับ สังคมปฏิสัมพันธ์ (Social Interactions) เช่นเดียวกับสถานที่เรียนรู้เนื้อหาวิชา

๔. แบบพึ่งพา (Dependent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ เป็นแบบที่แสดงความอยากเรียนรู้น้อย และจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ถูกบังคับกำหนดให้เรียน นักศึกษาเห็นอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นแหล่งของโครงสร้างความรู้ เป็นแหล่งสนับสนุนทางวิชาการ (Source of Structure and Support) เขาจะมองผู้มีความรู้เพื่อเป็นแนวทางและต้องการคำบอกว่าควรจะทำอะไร ดังนั้นนักศึกษาแบบนี้จะไม่มีความคิดริเริ่มหรือมีความคิดบางอย่างที่เป็นของตนเองที่จะอภิปรายในชั้นเรียน

๕. แบบแข่งขัน (Competitive) นักศึกษาหรือผู้เรียนแบบนี้เรียนรู้เนื้อหาวิชาเพื่อที่จะทำให้ได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขารู้สึกว่าต้องแข่งขันกับนักศึกษาคนอื่น ๆ เพื่อให้ได้รับรางวัล จากชั้นเรียน เช่น คะแนน หรือ คำชมของอาจารย์ ความสนใจของอาจารย์ เขามองห้องเรียนเป็นสนามแข่งขันซึ่งจะต้องมีแพ้ มีชนะ และผู้เรียนแบบนี้มีความรู้สึกที่ต้องชนะเสมอ นักศึกษาคนอื่น ๆ จึงมักจะไม่นชอบที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับนักศึกษาแบบนี้

๖. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชาและชอบเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียน และมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ทำตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ นักศึกษาแบบนี้รู้สึกว่าควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมชั้นเรียน ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่จะมีส่วนร่วมน้อยในกิจกรรมที่มีได้อยู่ในแนวทางของวิชา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการหาค่าร้อยละของสถานภาพของนิสิต ผู้ตอบแบบวัด ในตอนที่ ๑ ส่วนในตอนที่ ๒ นำแบบวัดแบบการเรียนของนิสิตมาวิเคราะห์ โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าทีเทสต์ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบต่อระหว่างคู่

ด้วยการทดสอบ โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffé's method) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแบบการเรียนด้วยค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบแบบการเรียน แบบร่วมมือ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียน แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพา และแบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง นิสิตไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขัน เมื่อพิจารณาแบบการเรียนของนิสิต แยกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และสาขาวิชา ปรากฏผลที่น่าสนใจดังนี้

๑. ในด้านเพศ นิสิตชายและนิสิตหญิง ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพา และแบบอิสระ ไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง แบบแข่งขัน แต่นิสิตชายมีลักษณะแบบการเรียนแบบอิสระ สูงกว่าแบบฟังพา ส่วนนิสิตหญิงมีลักษณะแบบการเรียน แบบฟังพาสูงกว่าแบบอิสระ เมื่อพิจารณาแบบการเรียนแต่ละแบบพบว่า นิสิตชายชอบแบบการเรียนแบบอิสระมากกว่านิสิตหญิง อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) และนิสิตหญิงชอบแบบการเรียนแบบฟังพา และมีส่วนร่วมมากกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05, p < .01$ ตามลำดับ)

๒. ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (เกรดเฉลี่ย ๒.๕๐ ขึ้นไป) และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (ต่ำกว่า ๒.๕๐) ชอบแบบการเรียนเหมือนส่วนรวม แต่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีลักษณะแบบการเรียนแบบฟังพาสูงกว่าแบบอิสระ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีลักษณะแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าแบบฟังพา เมื่อพิจารณาในแบบการเรียนแต่ละแบบพบว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05, p < .01$ ตามลำดับ)

๓. ในระดับชั้นปี นิสิตในระดับชั้นปีต่าง ๆ ชอบแบบการเรียนเหมือนส่วนรวม แต่นิสิตชั้นปีที่ ๔ มีลักษณะแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ ในขณะที่นิสิตชั้นปีที่ ๑ มีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ และลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาจะค่อย ๆ ลดลง เมื่อนิสิตเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น โดยนิสิตจะมีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาน้อยที่สุด เมื่อนิสิตเรียนในต้นปีที่ ๔ และนิสิตต้นปีที่ ๔ ยังมีลักษณะแบบการเรียนแบบแข่งขันน้อยกว่าชั้นปีอื่น ๆ ในขณะที่นิสิตต้นปีที่ ๒ มีลักษณะแบบการเรียนแบบแข่งขันสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ เมื่อพิจารณาในแบบการเรียนแต่ละแบบพบว่า นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัันมีแบบพึ่งพาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

๔. ในด้านสาขาวิชา นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีแบบการเรียนแตกต่างกัน ๓ แบบ ดังนี้คือ นิสิตที่ศึกษาในสาขา วิชาต่างกันมีแบบการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพาแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01, p < .05, p < .01$ ตามลำดับ) กล่าวคือ

นิสิตสาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ มีลักษณะแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีลักษณะแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตในสาขาสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

นิสิตสาขาสังคมศาสตร์ มีลักษณะแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตสาขามนุษยศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนด้วยค่าสหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน ปรากฏว่า แบบการเรียนทั้ง ๖ แบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเกือบทุก ๆ แบบการเรียน แต่ความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ ($r < .49$) ยกเว้นแบบการเรียนแบบพึ่งพากับแบบอิสระ ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับ นัยสำคัญ .05

ความสัมพันธ์ในทางลบ ศึกษาแบบการเรียน แบบหลีกเลี่ยงและแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม ($r = -0.37$)

ความสัมพันธ์ในทางบวก คือ แบบการเรียนแบบร่วมมือและแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม ($r = 0.41$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า แบบการเรียนที่นิสิตชอบ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบการเรียน ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง เป็นแบบการเรียนที่มีกิจกรรมร่วมกันระหว่าง นิสิตด้วยกัน นิสิตได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะว่าผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา อยู่ในวัยที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง เป็นระยะที่นักศึกษาต้องการความจริงใจจากเพื่อน ร่วมวัย และต้องการเป็นที่ยอมรับเข้าเป็นพวกเดียวกัน การที่นิสิตชอบแบบการเรียนแบบ ร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบพึ่งพามากกว่าแบบอื่น ๆ เป็นการแสดงให้เห็นว่า นิสิต ชอบแบบการเรียน การสอนเป็นกลุ่มร่วมกัน ดังนั้นการสอนของอาจารย์ที่ดีจึงควรเป็นการ เรียนการสอน ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียน การสอนเป็นกลุ่ม ให้ นิสิตได้มีส่วนร่วมในการ เรียนการสอนให้มาก เน้นที่ตัวนิสิต (Student-Centered) เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มิใช่ว่าเป็นผู้ฟังแต่ฝ่ายเดียว

เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย แบบการเรียนของนิสิตที่มีเพศต่างกัน ปรากฏว่านิสิตชายมีแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ในขณะที่นิสิตหญิงมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม และแบบพึ่งพามากกว่านิสิตชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะและธรรมชาติของผู้ชาย ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูตามระบบของสังคม มักจะอบรมให้ผู้หญิงปฏิบัติตน ในกรอบประเพณี มีความเชื่อและปฏิบัติตาม มีความต้องการความช่วยเหลือสูงกว่าเพศชาย ในด้านการมีส่วนร่วมนั้น นิสิตหญิงมีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชายแสดงให้เห็น ว่า นิสิตหญิงมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากกว่านิสิตชาย ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็มีผลการ วิจัยที่พบว่านิสิตหญิงรับรู้ ในสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับบรรยากาศใน การเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับดีกว่านิสิตชาย

นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแบบการเรียนแบบร่วมมือ และแบบมี ส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จึงมีประเด็นที่น่าสนใจว่า การจัดระบบ การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้นิสิตได้ร่วมมือกัน และนิสิตได้มีส่วนร่วมในการเรียน การสอน อาจจะก่อให้เกิดการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ผลแก่ผู้เรียนได้

นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) กล่าวคือนิสิตชั้นปีที่ ๑ มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับชั้นปีอื่น ๆ หลังจากนั้นลักษณะแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา จะค่อย ๆ ลดลงเมื่อนิสิตเรียนในชั้นปีที่ ๒ ชั้นปีที่ ๓ และชั้นปีที่ ๔ ตามลำดับ นิสิตชั้นปีที่ ๔ จะมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาน้อยกว่าชั้นปีอื่น ๆ แต่กลับมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูง ทั้งนี้เพราะนิสิตชั้นปีที่ ๑ ได้พบกับระบบการเรียนการสอน ที่แตกต่างไปจากที่เคยเรียนมา ได้พบสังคมใหม่ และต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น ขณะเดียวกันเมื่อเวลาผ่านไป ทำให้เขาได้เรียนรู้และมีประสบการณ์มากขึ้น พัฒนาการเข้าสู่ผู้ใหญ่เต็มตัว และเริ่มสนใจเลือกอาชีพการทำงาน เมื่อนิสิตเรียนในชั้นปีที่ ๔ และต้องมีสถานะเป็นรุ่นพี่ที่ต้องให้คำแนะนำช่วยเหลือรุ่นน้องที่เข้ามาเรียนใหม่ ความรู้สึกพึ่งพา จึงลดน้อยลง

ในด้านสาขาวิชานั้น ปรากฏว่านิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ก็มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน โดยนิสิต สาขามนุษยศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาส่งกว่านิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ บริหารศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ นิสิตสาขาสังคมศาสตร์มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สูงกว่านิสิตสาขามนุษยศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านิสิตในสาขาสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เพราะระบบการเรียนการสอน ลักษณะเนื้อหาสาขาวิชาการ ตลอดจนทัศนคติ ความคิดเห็น และลักษณะผู้เรียนที่แตกต่างกัน ในสาขาวิชาต่าง ๆ อันจะส่งผลต่อแบบการเรียนรู้ของนิสิตในสาขาวิชาต่าง ๆ กัน มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันได้

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้ทั้ง ๖ แบบปรากฏว่า แบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงกว่าคู่อื่น ๆ ($r=0.41$) ซึ่งแสดงว่า นิสิตที่มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูง ก็จะมีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงด้วย อาจเป็นเพราะลักษณะแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบการเรียนรู้ที่มีกระบวนการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือมีความ

สัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลสูง มีการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสอน มิใช่เป็นเพียงผู้ฟังแต่ฝ่ายเดียว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องแบบการเรียน ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัย

๑.๑. จากการศึกษาแบบการเรียนของนิสิตโดยส่วนรวม พบว่า นิสิตชอบแบบการเรียน แบบร่วมมือสูงสุด รองลงมาคือ แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพา และแบบอิสระ ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง ฉะนั้น นโยบายในการจัดการเรียนการสอน ควรจะเน้นการจัดการเรียนการสอนที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนิสิตกับนิสิต และระหว่างนิสิตกับอาจารย์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มาก นอกจากนี้ก็จะส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อิสระด้วยตนเองของนิสิตด้วย นอกเหนือจากการศึกษาในชั้นเรียน

๑.๒. ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ ๑ มีลักษณะแบบการเรียนแบบฟังพาสูงกว่าชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่านิสิตชั้นปีที่หนึ่งเข้ามาสู่มหาวิทยาลัย โดยต้องมาเผชิญกับระบบการเรียนการสอน และการใช้ชีวิต (Life style) ที่แตกต่างจากชั้นมัธยมมาก นิสิตชั้นปีที่หนึ่งอาจปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทางมหาวิทยาลัยควรให้ความสนใจเอาใจใส่นิสิตชั้นปีที่ ๑ ให้มากเป็นพิเศษเพื่อจะได้ส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตได้พัฒนาศักยภาพได้เต็มที่

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน

๒.๑. ผลการวิจัย ปรากฏว่า นิสิตชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพามากกว่าแบบอื่น ๆ ดังนั้นในการดำเนินการเรียนการสอน ควรที่จะสอนโดยการบรรยาย สลับด้วยการอภิปรายร่วมกัน ในกลุ่มย่อย (Small Group) สัมมนา กลุ่มย่อย (Small Seminars) โดยให้ผู้เรียนได้มีการออกแบบวางแผน (Structure-Designed)

การเรียนการสอน พูดยังรายวิชาเรียน วิธีการเรียนที่ให้ทำงานเป็นกลุ่มมากกว่ารายบุคคล ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอนให้มาก

๒.๒. เนื่องจากนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง มีลักษณะการเรียนแบบพึ่งพาสูง ฉะนั้น อาจารย์ผู้สอนนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง ควรสนใจและกระตุ้นให้นิสิตได้พยายามได้คิดเอง

๒.๓. สำหรับ นิสิตชั้นปีที่สี่ ซึ่งมีลักษณะการเรียนแบบอิสระสูง ดังนั้น อาจารย์ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสและให้อิสระแก่ผู้เรียนสูง

๒.๔. เพื่อเป็นการส่งเสริมนิสิตที่มีลักษณะแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม และแบบอิสระ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ควรกำหนดงานหรือกิจกรรม และชี้แนวทางเพื่อให้นิสิตได้ทำงานร่วมกันและสามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยอิสระได้อย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

นารี มิตรสัมพันธ์ดี. “การสำรวจสภาพแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

ประกอบ คู่รัตน์. “ขบวนการนักศึกษาในประเทศไทย : ข้อคิดและข้อเสนอแนะบางประการ.” ใน **อุดมศึกษา ๒๓** หน้า ๑๐๐-๑๑๖. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

พัทธา สายหู. “ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน.” ใน **รายงานการสัมมนาเรื่อง ภารกิจของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง**, หน้า ป. ๔๗-ป. ๕๗. พระนคร : โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗.

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. “การพัฒนาการเรียนการสอน.” ใน **คู่มือการจัดประชุมปฏิบัติการด้านการเรียนการสอน**, หน้า ๗-๒๗. ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : หน่วยพัฒนาคณาจารย์ ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

_____ . **หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. “ การอุดมศึกษา.” ใน **การเรียนการสอนระดับ
อุดมศึกษา**, หน้า ๑-๙. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร :
ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

Bergquist, William H. and Phillips, Steven R. **A Handbook for Faculty Development**
New York : Dansville Press, Inc., 1975.

Hogue, E.G. “ Variable in Effective Instruction.” **Improving College and University
Teaching**. 12 (Summer, 1974) : 149-153.

Kozma, Robert B., Belle, Lawrence W. and Williams, George W. **Instructional
Techniques in Higher Education**. Englewood Cliffs, New Jersey : Educational
Technology Publications, Inc., 1975.